

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/99/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2718200445
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2718200445.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobcu: E. J., narodený X. D. XXXX, trvalý pobyt G. E. XXX, zastúpeného advokátom: JUDr. W. D., A. XXX, N., proti žalovanej: R. X., narodená XX. I. XXXX, trvalý pobyt C. T. XX, V., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Skalica zo dňa 6. júla 2021, č. k. 3C/7/2018-123, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti o náhrade trov konania (II.) m e n í tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

II. Žalovanej sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zastavil konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu k nehnuteľnostiam (I.) a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II.). Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 144, § 145 ods. 1, § 146 ods. 1, 2, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil tým, že žalobca využil svoje dispozičné právo a zobral žalobu späť, pričom žalovaná so späťvzatím žaloby súhlasila. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil procesným zavinením žalovanej na zastavení konania, ktorá bola ochotná žalobcovi vyplatiť ním požadovaný vyrovnací podiel vo výške 20.000,- eur, ktorý od nej žalobca požadoval žalobou, ale aj písomnosťami pred podaním žaloby. Len pre správanie žalovanej bola podaná žaloba a pre opätovné správanie žalovanej bola žaloba vzatá späť. Zavinenie na zastavení konania spočívalo na žalovanej, ktorá pristúpila k tomu, čo od nej žalobca požadoval. Preto žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovanej. O výške náhrady trov konania mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti uznesenia.

2. Proti tomuto uzneseniu podala včas odvolanie žalovaná navrhujúc jeho zmenu tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že sa týmto spôsobom strany konania dohodli v mimosúdnej dohode. Žalobca a žalovaná uzavreli mimosúdnu dohodu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, obsahom ktorej bolo, že žalobca vezme žalobu späť v celom rozsahu, vrátane trov konania a strany konania sa dohodli, že si voči sebe nebudú uplatňovať náklady spojené so žalobou, pričom každá zo zmluvných strán zaplatí trovy svojho právneho zástupcu a svoje náklady so žalobou i s prevodom (čl. VI. bod 3. mimosúdnej dohody). Súd prvej inštancie však nerešpektoval uvedenú mimosúdnu dohodu, resp. rešpektoval ju len čiastočne tak, že konanie zastavil, ale neprihliadal na dohodu zmluvných strán o vzájomnom neuplatňovaní si náhrady nákladov spojených so žalobou a s prevodom. Rozhodnutie o náhrade trov konania v napadnutom uznesení je v rozpore s princípom dispozičného práva žalobcu, ako i zmluvnou voľnosťou strán, teda v rozpore s mimosúdnu dohodou uzavretou žalobcom a žalovanou.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v časti o náhrade trov konania ako vecne správne potvrdiť. Podľa názoru žalobcu z čl. VI. dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva uzavretej stranami konania, nevyplýva, že sa žalobca výslovne vzdal nároku na náhradu trov konania. Nejednalo sa v danej veci o mimosúdnu dohodu, ale dvojstranný právny úkon, ktorým súd nie je viazaný, len príslušná správa katastra o povolení vkladu. Znenie Civilného sporového poriadku neumožňuje pri rozhodovaní o náhrade trov konania, v prípade jeho zastavenia z dôvodu späťvzatia žaloby, prihliadať na mimosúdnu dohodu ohľadom náhrady trov konania, aj preto, že súd rozhoduje o náhrade trov konania bez návrhu. Zavinenie na zastavení konania sa posudzuje vždy z procesného hľadiska, nie z hmotnoprávneho. Trovy konania nahrádza ten, kto zavinil ich vznik (§ 256 ods. 1 CSP). Procesná norma ustanovuje jednoznačný príkaz súdu, nie možnosť priznať trovy, a to aj v prípade, ak z mimosúdnej dohody vyplýva, že si trovy nebude uplatňovať žiadna zo strán. Pri posúdení otázky, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zavinil zastavenie konania, je potrebné vychádzať z porovnania toho, čoho sa navrhovateľ podaným návrhom domáhal a dôvodu späťvzatia žaloby. Ak je dôvodom späťvzatia návrhu, podaného dôvodne, správanie odporcu v súlade so žalobnou požiadavkou navrhovateľa, treba dospieť k záveru, že odporca zastavenie konania zavinil (porov. uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 23Co/413/2012). Súd prvej inštancie správne v napadnutom uznesení konštatoval, že dôvodom späťvzatia žaloby bola tá skutočnosť, že žalovaná bola v konečnom dôsledku ochotná vyplatiť žalobcovi ním požadovaný vyrovnací podiel vo výške 20.000,- eur a len pre správanie žalovanej bola žaloba podaná a aj vzatá späť.

4. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu označila tvrdenie protistrany za nepravdivé a zavádzajúce. Žalobca sa v dohode zaviazal, že bude znášať svoje trovy konania, nebude si uplatňovať náklady spojené so žalobou, resp. tak mali učiniť obidvaja. Akákoľvek uzavretá dohoda nemôže byť záväzná len pre kataster a nie aj pre iné subjekty. Nie je pravdou, že žalovaná zavinila súdny spor alebo zastavenie konania. Procesný výsledok v danej veci predstavuje určitú výhru oboch sporových strán, že sa dohodli. Stav do akého sa so žalobcom dostali, nastal zavinením na strane žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, a to nekomunikovaním až zavádzaním, keď po celú dobu dvanásťročného sporu tvrdil, že neuznáva žalobkyňou objednaný znalecký posudok, ktorý on sám vyhotoviť nedal. To, že sa strany konania neboli schopné dohodnúť stroskotalo najmä na neprimeraných požiadavkách žalobcu, resp. právneho zástupcu, ktorý tvrdil, že dom, ktorý je predmetom žaloby má hodnotu 3.000.000,- Sk, neskôr 100.000,- eur. Sumu 20.000,- eur ponúkala žalobcovi ako výplatu jeho spoluvlastníckeho podielu už v roku 2017, avšak jej návrh neprijal. Návrh dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva osobne žalobkyňa priniesla právnemu zástupcovi žalobcovi v januári 2021. Právny zástupca návrh neakceptoval, tvrdiac, že dá vyhotoviť znalecký posudok, k čomu nedošlo. Po celú dobu sa snažila so žalobcom a jeho právnym zástupcom dohodnúť. Pred uzavretím dohody právny zástupca žalobcu oslovil realitné kancelárie, ktorých odborné vyjadrenia boli tendenčné až nezmyselné. Spor žalobkyňa nezavinila. Žalobu nepodala, pretože napriek správaniu žalobcu a jeho právneho zástupcu sa domnievala, že sa dohodnú, o čo sa opakovane pokúšala. Strany konania sa dohodli, že si voči sebe nebudú uplatňovať trovy konania. Pri osobnom stretnutí sa právny zástupca žalobcu osobne pýtal žalovanej na trovy konania a to, že v návrhu dohody uviedla, že si každý zaplatí svoje náklady a trovy si nebudú vzájomne uplatňovať, rešpektoval.

5. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej uviedol, že z písomnej komunikácie žalovanej jednoznačne vyplýva, že jej tvrdenie o záujme v priebehu dvanásťročného obdobia vyrieši spor dohodou, je zavádzajúce. K dohode dospeli strany konania len preto, že žalovaná bola konečne ochotná vyplatiť žalobcovi sumu 20.000,- eur. V dôsledku tohto došlo k späťvzatiu žaloby a zastaveniu konania. Teda žalovaná procesne zavinila zastavenie konania a je povinná nahradiť žalobcovi trovy.

6. Odvolací súd podľa § 34 CSP, po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. m/ CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnuté uznesenie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

7. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

8. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, možno žalovanému uložiť povinnosť náhrady trov zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bola vzatá späť žaloba, ktorá bola podania dôvodne (porov. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 569/2017). Žalovaný procesne zaviniť potrebu späťvzatia návrhu a následného zastavenia konania spravidla vtedy, keď sa po podaní návrhu rozhodne nárok žalobcu uspokojiť, hoci v predsporovom štádiu odmietal tak urobiť (prov. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 569/2017). Účastník konania, ktorý svojim protiprávnym konaním zapríčinil, že druhá strana musí brániť svoje práva v súdnom konaní, zásadne ponese sankciu v podobe povinnosti nahradiť trovy konania, ktoré vzniknú pri tejto procesnej činnosti (porov. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 577/2018).

9. Rozhodovanie o nákladoch konania nesmie byť však len mechanickým posudzovaním výsledkov sporu bez komplexného zhodnotenia rozhodnutia v merite veci, ale má byť zrejším a logickým ukončením celého súdneho konania (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2904/16).

10. Pojem zavinenie v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania nemožno interpretovať iba v doslovnom jazykovom zmysle, ale pri interpretácii je potrebné brať do úvahy aj vzťah príčinnej súvislosti, v ktorom je príčinou správanie účastníka konania a dôsledkom vznik nákladov druhého účastníka (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. 200/2015). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca a žalovaná uzavreli mimosúdnu dohodu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, v ktorej sa dohodli, že žalobca vezme žalobu späť v celom rozsahu, vrátane trov konania a vzájomne si nebudú uplatňovať náklady spojené so žalobou, pričom každá zo zmluvných strán zaplatí trovy svojho právneho zástupcu a náklady so žalobou (čl. VI bod 3 Zmluvy o zrušení podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam a vzájomnom vyporiadaní). Príčinou späťvzatia žaloby bola teda mimosúdna dohoda strán konania o predmete sporu, obsahom ktorej bola aj dohoda strán konania, že každá sporová strana bude vynaložené trovy konania znášať sama, bez ich náhrady protistranou. Späťvzatie žaloby bolo tak dôsledkom mimosúdnej dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, obsahom ktorej bola aj náhrada trov konania strán sporu, ktorú uzavreli obidve procesné strany, ktoré sa tak podieľajú na zastavení konania.

11. Odvolacia námietka žalovanej o nezohľadnení, pri rozhodovaní o náhrade trov konania v súvislosti s procesným zavinením na zastavení konania, vyššie uvedenej mimosúdnej dohody, ktorou si strany konania upravili procesnú situáciu v dôsledku zániku sporu, vrátane úhrady nákladov spojených so súdnym sporom, bola dôvodná.

12. Nemožno pritom prehliadať postavenie strán sporu v konaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, keďže v prípade návrhu na vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ide o tzv. iudicium duplex, teda konanie, v ktorom majú jeho účastníci súčasne postavenie navrhovateľa i odporcu. V prípade návrhu na vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je treba navrhovateľom rozumieť tak žalobcu, ako aj žalovanú, v dôsledku čoho k účinnosti späťvzatia žaloby je potrebný súhlas protistrany. Spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami sporu vyplýval z hmotného práva (§ 142 Občianskeho zákonníka), mohol sa preto z povahy veci ktorýkoľvek z účastníkov právneho vzťahu žalobou domáhať tohto usporiadania prostredníctvom súdneho rozhodnutia (§ 146 ods. 2 CSP).

13. V prejednávanej veci strany konania vyriešili svoj spor mimosúdne. K zastaveniu konania došlo na základe zhodného prejavu vôle strán sporu, vychádzajúceho z ich mimosúdnej dohody uzavretej podľa relevantných ustanovení hmotného práva, predmetom ktorej bola dohoda aj o vzájomných procesných právach v súvislosti s vynaloženými trovami konania. Možnosť aby niektorej strane konania bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania nastáva až vtedy, ak je naplnená podmienka procesného zavinenia zastavenia konania. Keďže v danom prípade bola naplnená podmienka procesného zavinenia zastavenia konania na strane obidvoch procesných strán, žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, účinný do 30. júna 2016 upravoval v ustanovení § 146 ods. 1 písm. c/ v prípade zastavenia konania aj explicitnú možnosť rozhodnúť tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania).

14. Na vyššie uvedené závery nemá vplyv povinnosť súdu rozhodnúť o náhrade trov konania aj bez návrhu (§ 262 ods. 1 CSP), ktoré ustanovenie upravuje, že výrok o nároku na náhradu trov konania

obsahuje každé rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, a to aj v prípade, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 960 s.).

15. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu aj Najvyššieho súdu rozhodovanie o náhrade trov konania tvorí integrálnu súčasť súdneho konania (napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 735/2014, III. ÚS 207/2016). Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania podľa ust. § 256 ods. 1 CSP je súd povinný skúmať, či niektorá zo strán sporu zavinila, že konanie sa muselo zastaviť a ak dospel k záveru, že na zastavení konania sa podieľali obidve strany sporu (obidve v postavení žalobcu a žalovanej), keďže ide o konanie s obligatónym súhlasom žalovanej so späťvzatím žaloby, v ktorom konaní nie je súd viazaný navrhovaným spôsobom usporiadania vzťahu medzi stranami (spôsob vyporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z hmotného práva), nebolo dôvodné, v prípade mimosúdnej dohody, argumentovať správaním žalovanej podľa žalobnej požiadavky žalobcu, ktoré by bolo dôvodom pre späťvzatie žaloby. Možnosť nepriznať náhradu trov konania je možné tak vo vzťahu k rozhodovaniu o náhrade trov konania na základe zásady úspechu (§ 255 CSP), ako aj na základe zásady zavinenia (§ 256 CSP). Vo vzťahu k mimosúdnej dohode strán konania je potrebné uviesť, že uzavretou dohodou sú viazané predovšetkým strany konania, preto argumentácia žalobcu o nemožnosti prihliadať na mimosúdnu dohodu strán konania v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania, nemohla obstať.

16. Odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti o náhrade trov konania tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

17. Z dôvodu, že žalovaná bola úspešná v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP, vznikol jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov konania nepriznáva (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. 2. 2018, sp. zn. 7Cdo/14/2018). Žalovaná si v odvolacom konaní náhradu trov neuplatnila a podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní trovy nevznikli. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalovanej sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

18. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.